

Historik

Lumparlands skola

120 år

1878 - 1998

Historik över Lumparlands skolas verksamhet

uppgjord av

Paul Stenbäck till 50-års jubiléet
Marta Egenfelt till 75-års jubiléet
Holger Olin till 100-års jubiléet
Agneta Wilhelms till 120-års jubiléet

Skolväsendets början

Vid kyrkostämman den 2 april 1871 under kapellanen Viktor Lindqvists ordförandeskap framlades frågan, på vilket sätt församlingens medlemmar ansågo inrättandet av en för barnens undervisning i stavning, innan- och utanläsning, samt de första grunderna i skriv- och räknekonsten, av behovet påkallad skola bäst kunna förverkligas, samt behövliga medel anvisas för avlönande av en ordentlig och väl kvalificerad lärare.

I protokollet heter det: ”Men alldenstund, så snart detta ärende blivit av undertecknad föredraget, högljudda röster ibland församlingens besuttna befolkning genast uttalade sig emot varje åtgärd i saken, som kunde medföra någonslags kostnad för dem, dels genom frågor om befallning har kommit från ”Konsistorium” att inrätta slika skolor, dels genom påstående att sådana nyheter icke voro behövliga, emedan barnen genom föräldrarnas försorg kunde lära sig läsa nu som förut, dels ock genom bestämt förklarande att de aldrig skulle frivilligt deltaga i kostnaden för en sådan inrättning och största delen av den obesuttna befolkningen - som man väl kunde vänta - nu så mycket hellre likaledes motsatte sig mera nämnda åtgärd, som de funno sig hava stöd ibland församlingens hemmansägare, så var det omöjligt att komma till någon diskussion om det egentliga överläggningsämnet.”

Likväl tillfrågades skomakaren Lindman från Sund, vilken var närvarande vid stämman och av flere församlingsmedlemmar ansågs äga skicklighet och förmåga att undervisa, vilka villkor han uppställde för att antaga lärarbefattningen. Lindman svarade, att i lön fordrade han 400 mk samt att församlingen skulle inköpa, transportera, uppföra och inreda till fri bostad för sig samt en skollokal av en byggnad som han i Sund låtit uppföra, samt ytterligare huggen ved och om möjligt

sommarbete för en ko. Dessa villkor syntes dock, även dem som voro för saken, mycket betungande.

Man beslöt då att hänskjuta frågan till kyrkorådet förstärkt med medlemmar utsedda av stämman, nämligen kyrkovärden J.E. Rosenberg, bonden Matts Mickelsson från Krokstad och torparen Johan Erholm från Lumparby. Denna kommitté skulle uppgöra förslag till barnalärarens avlöning, såväl belopp som grunderna för dess uttaxering och uppbäring.

Betecknande för stämningen i församlingen i detta avseende må nämnas, att då protokollet skulle justeras, vägrade största delen av de närvarande att godkänna detsamma, emedan de fruktade att bli bundna och tvingade till kostnader, som de icke ville åtaga sig.

Den 21 april sammanträdde kommittén på nytt för att behandla ett förslag, framställt av Matts Stenroos, att klockaren Erfving skulle antags till lärare och undervisa tre månader; oktober, januari och mars. Under diskussionen framhöll man att klockaren Erfvings kompetens borde ifrågasättas. Under sådana oerfarna personers ledning må det på sin höjd tillåtas dem att lära sig bokstäverna, stava och ur minnet lära sig Herrens bön, Tio Guds bud, Tron, Dopets och Nattvardens instiftelseord, samt de vanliga morgon- och aftonbönerna. I skolan bör läras först Biblisk historia och Katekes samt för omväxlingens skull grunderna till räkning och skrivning.

Lärotiden, beslöt man, att borde omfatta 4 månader; från 1 oktober - 1 december och från 15 januari - 15 mars. För att bereda barnen omväxling och föräldrarna lättnad kunde lärotiden inskränkas till blott 4 dagar i veckan med 6 timmar om dagen.

Lärarens lön skulle utgå med 1 mk för året av varje barn som besökte skolan. Sedan beslöts att upphylla en lämplig stuga till

skollokal.

Förslaget framlades sedan vid kommunalstämman den 15 juni, vid vilken Guvernören greve Creutz var närvarande. Denna yrkade på förlängning av undervisningstiden. Vid stämman den 9 juli segrade det förslaget och man beslöt att undervisningen skulle fortgå 5 dagar i veckan. Till läroämnena lades nu övning i psalmsång.

Som lärare kunde församlingens klockare ej godkännas av en del, men flertalet höll på honom. Då han tillfrågades nekade han dock att antaga nämnda befattning. - - Alltså hade man nu ingen lärare.

Skolan börjar

Vid kyrkostämman den 15 oktober beslöts att anställa på ett provår skraddaren Fredrik Edvard Wallenius från Sund, vilken inlämnade ett intyg utfärdat av Rektorn för Mariehamns lägre elementarskola, lön 50 mk i månaden.

Skolan begynte sin verksamhet hos bonden Anders Mickelsson i Klemetsby.

Undervisningen i skolan bedrevs med flit och ihärdighet, så att ingen hade orsak till klander angående lärarens verksamhet. Likväl rönt hans antagande som ordinarie lärare kraftigt motstånd av många församlingsmedlemmar. Efter diskussion bestämdes nu att Wallenius skulle fortfara ifall han själv är villig att vara lärare med samma lön som tidigare, 50 mk i månaden.

På hösten 1873 hade församlingen indelats i tvenne distrikt, och tillika utökat undervisningstiden från 4 till 6 månader. På grund härav ökades lärarens lön till 300 mk om året, varjämte han på skolplatsen skulle erhålla en kammare med värme.

Ännu hade icke motståndet mot skolans verksamhet upphört. På kyrkostämman den 18 januari 1874 hade fråga blivit väckt angående Wallenius boställe. För att

befordra skolan framtid, lovade kapellanen J Nordqvist åt Wallenius en tomtplats på prästbolets ägor, där han var i tillfälle att uppföra åt sig en bostad. Wallenius förklarade att han ej var synnerligen hugad att fortsätta som skollärare här i församlingen, emedan många både i ord och gärningar visade sin avoghet mot honom. Wallenius kvarstod dock som lärare sedan kapellanen Nordqvist utlovat honom en tomtplats med nödiga uthus och kobete å boställets mark.

Den 16 augusti 1874 utsågs en direktion som bestod av följande personer; Kapellanen Nordqvist, ordf. kyrkvärden J.E. Rosenberg, kyrkorådsmedlemmarna Karl Lundell, Anders F. Åkerlund och Pehr Mattsson, bonden Anders Mickelsson och Johan E. Jansson.

Hur länge Wallenius innehade lärartjänsten inom församlingen är ej känt.

Folkskolan planeras

Emellertid blev det för de mera upplysta inom kommunen klart att den ambulerande småskolan ej kunde tilldela det växande släktet den kunskap tiden alltmera fordrade. För den skull ansåg skoldirektionen nödigt att ingå till kommunalstämman med förslag att en fast folkskola borde grundas och vara så beskaffad att ungdomen efter slutad skolgång hade nytta därav vid bedrivande av sjöfart.

Härjämte uppgjordes följande förslag: Byggnaden borde vara 21 alnar lång och 13 alnar bred med en större skolsal, tvenne kamrar, kök och tambur. Virke borde levereras av varje lägenhet samt snickarvirke och takpärter borde få tagas från prästboställets skog. Arbetet borde ske, antingen med dagsverken eller än hellre på summa. Vidare borde det ske under en vald föreständares uppsikt, kontrollerad av en byggnadskommitté, eller skoldirektionen. Denna uppgör ritning som

granskas och godkännes på offentlig stämma. Som lämplig plats ansåg man den så kallade Getterkulla.

Medel för uppförande av den föreslagna skollokalen kunde tagas, förutom de redan anslagna brännvinsskattemedlen, genom lån från kommunens kassa, samt amorteringslån.

Vad lärarpersonalen vidkommer, ansåg man det lämpligare med en lärarinna, för att flickorna skulle få lära sig handarbete.

Skolbyggnad

Ritning till skolan uppgjordes av J.E. Rosenberg och den godkändes den 13 mars 1876. Redan samma månad levererade skogsägarna stock till byggnaden. Man hade slutligen kommit överens om, att utbjuda upptimrandet av lokalen på entreprenad, vilket skedde den 30 mars 1876. För lägsta anbudet 360 mk stod torparna Daniel Wilhelm Sjölund och Johan Erik Eriksson från Klemetsby. Rosenberg valdes senare till uppsyningsman.

Arbetet gick snabbt undan. Redan den 14 juli sammanträdde direktionen för att avsyna arbetet, vilket man fann vara fullkomligt nöjaktigt utfört, och beslöt att uppmuntra våra inhemska arbetare med ett tillskott på 15 mk. Arbetet stannade under andtiden och fortsatte åter på hösten med uppbrytande av sten till stenfot och underlag för murar.

Först följande vår fortsatte arbetet. Den 4 april 1877 utbjöds olika snickeriarbeten på entreprenad. Följande personer utförde dessa: Wilhelm Jansson, Johan Erik Eriksson och Daniel Sjölund från Klemetsby, samt Petter Nylund från Lumpo. Allt arbete med inredningen borde om möjligt vara färdigt till september samma år.

Ännu hade ej kommunen ingått till högre

ort med anhängan om tillstånd av uppförande av den skola som nu var under byggnad.

Högre folkskola

Direktionsmedlemmarna J. Rosenberg, Pehr Mattsson och Karl Lundell inlämnade å kommunens vägnar en inläga till Guvernören över Åbo och Björneborgs län om tillstånd att uppföra en lokal för högre folkskola, samt rättighet att taga från kapellanboställets skog behövligt virke till skolans inredning samt att plats måtte beviljas.

Guvernören gav sitt utslag den 27 november 1876, att alldenstund det ansökta företaget avser ett för församlingen i allo nyttigt ändamål, ”ty prövar jag rättvist tillåta Lumparlands församlingsbor att å församlingens kapellansbols mark, utan lösen eller ersättning till kapellansbolet uppföra lokal till den av dem tillämnade folkskolan”.

Med anledning av detta utslag firades skolans 50 års fest den 27 november 1926. Detta utslag skulle sedan hemställas Senaten.

Angående bidrag till avlönande av lärarinna anhöll direktionen om anslag ur allmänna medel och beviljade Senaten ett bidrag stort 400 mk om året.

Vid direktionens första sammanträde i folkskollokalen den 17 oktober 1877 bestämde man att eftersom skolan ännu var av privat natur vore det ej skäl vid intagandet av barn att fästa sig vid den i skolordningen stadgade åldern, utan intaga också äldre barn, för att uppmuntra föräldrarna.

Skolan skulle arbeta de fem första dagarna i veckan. Gossar och flickor skulle besöka skolan varannan dag. Läsåret 1877-78 var en lärarinna fröken Jansson anställd. Denna var dock inkompetent, så att undervisningen ej gav det resultat man väntat. Direktion och föräldrar voro därför

inte nöjda med de framsteg som gjordes.

Den 4 februari 1878 fick direktionens sekreterare i uppdrag att hos Direktorn för Ekenäs seminarium anhålla om en lämplig lärarinna för följande läsår, vilket resulterade i att eleven Hulda Alexandra Maria Simonsson insände sin ansökan till den lediga lärarinnetjänsten.

Hulda Simonsson

Den 15 april 1878 antogs hon till lärarinna från den 1 augusti 1878. Denna dag hade även skolan ändrat karaktär från privat till en fast högre folkskola. Denna tilldragelse ville man

högtidlighålla. Detta skedde den 5 augusti. Ett stort antal föräldrar och barn hade infunnit sig. Församlingens kapellan Nordqvist höll bön och kyrkoherde Sternberg höll tal och förklarade skolan öppnad.

45 barn inskrevs i skolan, men vid vårterminens början den 10 januari var elevantalet 72, 40 gossar och 32 flickor.

Sommaren 1882 brädfordrades skollokalen och stenfoten blev reparerad. Ett fähus med lada och lona uppfördes med dagsverksarbetskraft 1883.

Den 15 augusti 1885 antogs Matilda Mickelsson från Klemetsby som hjälp vid undervisningen i den förberedande avdelningen.

Från och med höstterminens början 1886 beviljades eleverna rätt att arbeta i handslöjd om de anskaffade nödigt material själva. I januari 1887 beslöt man att anskaffa en hyvelbänk, förutom denna utgjordes verktygen i slöjd av: 1 såg, 1 st vinkelmått, 1 st hyvel, 3 st huggjärn samt en hovtång. Sommaren 1890 uppfördes en ny källare samt ett nytt vedluder.

Den 2 maj 1894 inspekterades skolan av inspektör V. Lindqvist, som framhöll

nödvändigheten av att anskaffa nödiga böcker samt en karta över Palestina. Vid samma tillfälle förbjöd inspektören skollokalens upplåtande för de årliga läsförhören, vilka hållits här sedan januari 1886.

Allt eftersom tiden led fann man skolsalen för trång (senare tiders slöjdsal), vilket också påpekades vid inspektionen vårterminen 1895.

Vid direktionens sammanträde den 6 juni diskuterades saken och hänskjöts till kommunalstämman. Frågan synes ej ha blivit löst, emedan inspektör Lindqvist den 19 maj 1896 åter gjorde samma yrkanden, dock under den förutsättningen ”så framt elevantalet i skolan sådant fordrar”. Ärendet kom åter före vid direktionens sammanträde den 17 december 1899, varvid upplästes ett yttrande av inspektör Kaarlo Levón enligt följande: ”Härmed har jag äran anmoda direktionen för folkskolan i Lumparland att med det snaraste vidtaga åtgärd om uppförande av en rymligare och tidsenligare skolsal för skolan, emedan det strider mot lag och författning, och kan ej heller ur pedagogisk synpunkt sett godkännas att eleverna besöka skolan endast varannan dag under året.” Direktionen beslöt anhålla om att kommunalstämman med det snaraste borde vidtaga nödiga åtgärder. Den 11 mars 1900 bestämdes att en tillbyggnad skulle ske mot södra sidan. Salen skulle hava kvadratform. Tillbyggnaden utfördes sommaren 1901 och på hösten kunde denna invigas.

Till lärarinna i manlig slöjd antogs den 8 november 1903 Alina Blomfeldt vars kompetens blivit godkänd av inspektorn. Skolans lärarinna Hulda Simonsson fick hembud den 11 juni 1908 efter 30 års trogen tjänst.

Frid över hennes minne.

Folkskolinspektör A.K. Ottelin föreslog att tjänsten nu lämpligen kunde ändras till manlig. Troligen ville ej kommunen ändra denna, eftersom lärarinnan Erika Lindström från Kumlinge antogs från den 1

Erika Lindström

augusti 1908, dock först som vikarierande lärarinna och följande år som ordinarie.

År 1918 gjorde skolans lärarinna förslag att skild ingång borde uppföras för skolbarnen och den förra användas till ingång i lärarbostaden. Samtidigt väcktes frågan om uppförandet av en badstuga och elevbespisningskök.

För dessa arbeten beviljades bidrag från skolstyrelsen, stort 2250:- resten utfylldes med frivilliga gåvor av föreningar och enskilda inom kommunen. Elevbespisning anordnades från läsåret 1919-20.

Folkskolan 1925

Sommaren 1925 inlades nytt golv i skolsalen samt nya kakelugnar murades. Ortens Martha- och ungdomsförening höll sina möten och fester i skolan.

Dessa framlade sedan ett förslag om att skolan borde förskönas och vill lämna sitt bidrag. Direktionen diskuterade och godkände förslaget och lät målare Johansson från Sund uppgöra ett kostnadsförslag (3050:-), vilket godkändes den 11 juni 1926. Arbetet utfördes till full belåtenhet. Vid val av färger gav kamrer Eker en värdefull hjälp.

Lägre folkskola

1927 beslöt kommunen att överta den dittills privata ambulerande folkskolan, som verkat i Marthaföreningens regi. Liksom tidigare skulle den ambuler mellan Klemetsby och Krokstad. Den senare platsen kunde dock utbytas mot

Norrboda om där funnes flere elever.

Lilly Paulsson

Den 14 juli 1927 antogs lärarinnan Lilly Calander, gift Paulsson, på provår till denna tjänst.

Från medlet av november 1928 anställdes eldare och städerska, så att ej eleverna skulle betungas med detta.

Vid sammanträde den 24 januari 1929 anhöll lärarinnan Erika Lindström om avsked från sin tjänst på grund av sjukdom, vilken anhållan beviljades och tjänsten lediganslogs den 1 juli 1929.

Marta Egenfelt

Till nämnda tjänst antogs lärarinnan Marta Nordqvist, gift Egenfelt, på provår.

Inspektör Th. Bertell ansåg att den nuvarande slöjdsalen var ytterst olämplig som klassrum för lägre skolan och föreslog därför att det s.k. Humlegård kunde inköpas och försättas i brukbart skick. Frågan diskuterades vid sammanträde den 26 augusti 1935, och beslöts då att lämna frågan till fullmäktiges avgörande, men förslaget förkastades också där.

Så småningom blev det klart för de styrande att något måste göras för att få lokal för de lägre klasserna och då belöts att bygga ett nytt hus nära folkskolan. Arbetet utbjöds och stannade man då för A. Bloms och A. Söderströms anbud och den 4 oktober 1937 kunde nämnda skola högtidligen invigas. Landskapets folkskolinspektör var närvarande vid detta tillfälle och höll ett föredrag. Följande vecka kunde arbetet begynna i den nya lokalen.

Den lägre folkskolan

Från läsåret 1937 års början vidtog fortsättningsundervisningen inom kommunen. En viktig åtgärd var att lägre skolan blev fast fr.o.m. läsåret 1943-44 och arbetade i egen lokal.

Den 25 maj 1944 beslöt direktionen att ingå till fullmäktige med förslag att veden hädanefter borde köpas till skolan, tidigare hade anskaffningen skett så att skogsägarna kört sina lass och icke skogsägare högg, allt gratis.

Detta är i stora drag vad som gjorts för skolans iståndssättande och vidmakthållande. Ännu är det skäl att en stund stanna vid skolans s.k. inre verksamhet.

Folkskolans verksamhet

Under de 75 första åren har i skolan varit inskrivna 851 elever, av dem 441 gossar och 410 flickor. De utdimitterade äro 484, varav 272 gossar och 212 flickor.

Nämnas bör att skolan har varit besökt av elever från närliggande kommuner, särskilt från Lemland under den första tiden.

Vid årsexamen den 11 maj 1882 dimitterades de första eleverna: Johan Viktor Forstén, Johan Robert Jansson (Johans), Johannes Villiam Mattsson, Johan Evert Rosenberg, Mikael Emil Ludvig Söderström, Wiktorina Serafia Gustafsson, Maria Natalia Mattsson, Vendla Karolina Pettersson, Albertina Matilda Mickelsson, Olga Constance Blomfeldt, Johan Emil Holmström och Karolina Vilhelmina Andersson (gift Eriksson).

Under de 20 första skolåren kan anmärkas, att barnen avbröto sin skolgång efter 1 á 2 år. Skälen voro olika, i en del fall var det sjuklighet eller också föräldrarnas behov av hjälp i hemmen, eller kanske ovillighet från barnens sida att besöka skolan.

Sedan läropliktslagen blivit antagen, ha största delen genomgått folkskolan. Elevernas uppförande ha i allmänhet varit gott. Från skolans tidigaste tid finns antecknat angående 4 elever: "dåligt uppförande".

På grund av sjukdom såsom: scharlakansfeber, spanska sjukan och mässling har skolan hållits stängd för kortare perioder.

Stipendiefonder

Skolan har egna stipendiefonder. Den s.k. "Fraserska" skänkt av kapellansdotter Gustava Fraser, Matilda Mickelssons stipendiefond skänkt genom testamente en summa till en fond med hennes namn. Vid tiden för skolan 50 års-fest samlade forna elever ett belopp, stort 3600:- till en stipendiefond vid sin skola. Den kallas "Forna elevers stipendiefond".

Amerika-lumparlänningen Fredrik Danielsson ville visa sin kärlek till den skola där han själv fått de första kunskaperna, genom att donera 123.000:- till en minnesfond för att hugfästa sina föräldrars minne.

Från dessa fonder har stipendier utdelats vid årsavslutningarna.

På senare år har dessa stipendiefonder sammanslagits och stipendium har utdelats från Lumparlands kommun, ofta som kamratstipendium för ett gott kamratskap under läsåret.

Direktionen

All verksamhet, för att den skall kunna

bedrivs regelbundet och omsorgsfullt, bör kontrolleras av övervakande funktionärer. Därför är för skolorna framgångsrika verksamhet inspektörer tillsatta. Under den period vi nu behandlat ha ett flertal inspektörer, den ena efter den andra med nit och omsorg övervakat och inspekterat också denna skolas arbete. Den lokala övervakningen har dock ålegat den av kommunen tillsatta direktionen, där ordförande haft ledningen om hand. Redan för den av församlingen upprätthållna småskolan, fanns en skoldirektion med församlingens kapellan Jakob Nordqvist som ordförande.

Sedan denna skola blivit uppförd har ordförandeskapet handhåfts av följande personer:

kyrkoherden i Lemland Th. Sternberg 1877-78,
kapellanen Jakob Nordqvist 1878-80,
bonden Johan E. Rosenberg 1880-84,
Jakob Nordqvist 1884-85,
kapellan N.E. Waino 1885-89,
kapellan K.F. Remahl 1889-92, denne
övervar ej sammanträdena, utan dessa
leddes av
vice ordförande Matts Vilhelm Mattsson.
Leander Eriksson, Skag 13.1-31.5.1892,
Karl Robert Eriksson Skag 1892-94,
kapellan Jakob F. Manner 1895-1910,
styrman Karl Anders Englund 1910-12,
kapten Valfrid Åkerlund 1912-21,
bonden Matts Robert Andersén 1921-24,
kapellan Paul Stenbäck 1924-27,
kapten Hjalmar Jansén 6.4-13.12.1927,
bonden Karl Björklund 1928-29,
kapten W. Johan 1930-45,
bonden Anselm Landström 1946-50,
bonden Uno Holmström 1951- .

Av ovan anförda framgår tydligt att kyrka och skola stått i nära samband med varandra. De prästmän som en längre tid verkat i församlingen har deltagit i skolans lokala ledning. Att kommunen har invalt dessa har för skolan varit av mycket stor betydelse. Som kulturpersonligheter ha församlingens präster insett, vilken nytta

en god undervisning under barndomens först år utgör. Att dessa prästmän ha nedlagt stort arbete på skolans område, finna vi av de protokoll som under tiderna förts av dem.

Särskilt må vi då tänka på kapellanen F. Nordqvist som under sex och ett halvt år ledde skolans angelägenheter och särskilt under den första tiden då motståndet var mycket stort. Det fordras energi att trots det driva den goda saken igenom.

Vidare må vi minnas bonden F.E. Rosenberg som först var ekonom och sedan ordförande i direktionen. Med okuvlig vilja aktade han intet motstånd för svårt att övervinnas, utan drev igenom de planer som han förstod vara kommunens bästa.

Enligt pastor Stenbäcks 50 års hitorik kunde dessa båda män anses som banbrytare på bildningens fält i Lumparland.

Ett sjunde skolår

Den 6 maj 1949 upptogs frågan om ett sjunde skolår. Man beslöt att göra förslag till kommunalfullmäktige att uppskov skall sökas för ett år framåt och sedan försöka omändra lärarytelsen till en provisorisk lärosal. Frågan vilade därefter ett år och togs åter upp den 19 maj 1950, då inspektör Bertell tillsammans med direktionen diskuterade möjligheterna att ordna lokalfrågan för sjunde klassen. Man kom överens om att ordna saken så att lärarytelsen skulle användas som provisorisk lärosal.

Den 26 maj 1952 togs frågan upp på nytt. Efter lång diskussion beslöts att ingå till fullmäktige med förslag att inrätta en 7:e klass. I samband med detta diskussionssammanträde började man fundera på byggandet av ett nytt skolhus. Den 28 juli 1952 kunde konstateras att fullmäktige vid sitt sammanträde den 11

juli beslutat att ombilda skolan till en 7-klassig skola från början av läsåret 1952-53.

Lördagen den 30 augusti 1953 firade skolan sin 75 års fest under högtidliga former.

Lärare

Under skolans 120-åriga verksamhet har inte många ordinarie lärare varit anställda vid de högre klasserna och vid de lägre.

Hulda Simonsson, vilken avled den 11 juni 1908 (1878 - 1908)

Erika Lindström, som avgick med pension den 31 juli 1929 (1908 - 1929)

Lilly Paulsson, som hastigt avled 1961 (1927 - 1961)

Marta Egenfelt, som avgick med pension år 1967 (1929 - 1967)

Holger Olin som avgick med pension 20 januari 1987 (1961 - 1987)

Ann-Mari Öhman-Dernsjö, som avgick med pension 14 september 1992 (1974 - 1992)

Agneta Wilhelms, (1987 -)

Irma Lepistö-Söderholm, (1992 -)

Som lärare och vikarier har fungerat: Sigrid Eriksson, Ester Lindfors, Emmy Morén, Marta Göransson, Sofia Lundberg, Verna Björkman (Mattsson), Elin Leman (Möller), Agnes Kuhlman, Elvi Grönlund, Mildrid Brunström, Sylvia Marander, Pia Isaksson, Sol-Britt Jansson, Ulla Mickelsson, Agneta Pettersson, Tove Isaksson-Löthman, Berit Malmberg, Yvonne Wikström, Ulrika Andersson, Pernilla Borenius, Maria Nylund, Josefin Blomster, Marlene Söderholm, Teresa Mattsson, Dan Movall samt ett flertal vikarier för korta perioder.

Som slöjdlärare har fungerat bonden Karl Eklöw, snickaren Johan Gustavsson, snickaren John Andersén, fastighetsskötare Nero Lindqvist, Carola Sjöblom och fastighetsskötare Lars Helsing.

Dessutom har skolan ambulerande lärare, anställda av Södra Ålands Högstadiesdistrikt, i musik och språk samt specialundervisning.

Ny skola

Det rör på sig igen med byggnadsplanerna. Byggnadsprogram uppgjordes av skolnämnden i samråd med inspektören. Detta hände i maj 1955.

I januari 1957 återsände fullmäktige byggnadsprogrammet till direktionen för utredning om behov förelåg att bygga skolan för tre lärare. Sekreteraren fick i uppdrag att hos inspektören söka råd i ärendet, alltså i frågan om två- eller tre-lärarskola och sedan inkomma med förslag och motivering till kommunalfullmäktige. Efter många turer i långdansen stannade man för att bygga en skola för två lärare. Nu började saker hända i allt snabbare tempo och redan den 30 augusti 1958 skedde inflyttningen i den nya skolan.

Lumparlands skola
Ritad av byggmästare Viktor Häggblom

Detta var onekligen en av de största händelserna i Lumparlands folkskolas historia under 1900-talet. Att få lämna den gamla, trånga och oändamålsenliga byggnaden och få flytta in i en ny tidsenlig lokal, kan kanske så här efteråt inte till fullo uppskattas.

I skolbyggnaden fanns även en liten lägenhet som städaren Jenny Laine bodde i under den tid hon arbetade vid skolan, (1961-1982).

Sedan användes lägenheten under en tid för rådgivningens verksamhet innan skolan tog den i bruk för skolbibliotek och som specialundervisningsutrymme.

Medborgarskolan

Den 29 september 1958 vid direktionens sammanträde diskuterades 8:e klassens arbete under läsåret 1958-59. Där beslöts att om möjlighet finnes skall arbetet ordnas liksom föregående år inom den egna kommunen.

Nästa gång frågan om gemensam undervisning för klass 8 var upp till behandling, var när Jomala kommun inbjöd till diskussion om medborgarskolundervisningens lösning. Mötet hölls den 3 juni 1959. Där beslöts att Jomala, Lemlands och Lumparlands fullmäktigen skulle taga ställning till bildandet av ett medborgarskoldistrikt. Man gick in för att undersöka saken

noggrant. När detta var gjort skulle ett nytt möte omedelbart sammankallas med nämnda kommuner, samt inbjuda Eckerö och Hammarland till diskussion om utvidgat samarbete att omfatta även deras 8:e klasser. Detta möte hölls den 28 augusti 1959 i Strandnäs skola. Där utsåg man representanter från de olika kommunerna, vilka skulle uppgöra förslag till ett medborgarskoldistrikt. Någon snabb lösning blev det inte.

Förslag till stadga för detta distrikt bildat av de nämnda fem kommunerna, behandlades vid Lumparlands skolnämnds sammanträde den 28 december 1961. Från denna tidpunkt kan man säga att samarbetet började mellan dessa fem kommuner, för att senare utvecklas och antaga fastare former. Den hämmande faktorn då såväl som långt senare var lokalfrågan.

Högstadiesamarbetet var i och med detta inlett och sedan har det fortsatt att utvecklas till vad det är för närvarande.

Grundskola

Den 1 augusti 1967 anhöll lärarinnan Marta Egenfelt om avsked från sin tjänst som hon innehaft sedan den 1 juli 1929 (= 38 år).

Från och med läsåret 1968-69 överflyttades klass 7 till medborgarskolan i Strandnäs, samtidigt ombildades Lumparlands folkskola från 7-årig till 6-årig skola. Femdagars arbetsvecka för klass 1-2 genomfördes från början av läsåret 1968-69, för de högre klasserna några år senare.

Grundskolan infördes stegvis, så att klass 1-2-3 övergick till grundskola hösten 1970. Samma år infördes finska i årskurs 6. Vid sitt sammanträde den 6 maj 1974 beslöt direktionen att föreslå för kommunalstyrelsen att ombilda folkskolan till grundskola.

Räknat från den 1 augusti 1974 är skolan i Lumparland en grundskola.

Undervisningen

Skolarbetet har efter grundskolans införande fortlöpt som tidigare. Någon stor och genomgripande förändring i undervisningsavseende kan inte noteras förrän i slutet av 1980-talet då en ny läroplan togs i bruk 1988. Hösten 1996 kom åter en ny läroplan.

Idag är det viktigt att fostra våra elever till trygga, ansvarskännande individer med förmåga att samarbeta genom att använda arbetssätt som utgår från elevens tidigare kunskaper, erfarenheter och intressen.

För läsåret 1990-91 anhöll kommunen på skolnämndens initiativ hos landskapsstyrelsen om att få en tredje lärartjänst, vilket beviljades på dispens för detta läsår. Som lärare anställdes Irma Lepistö. Elevantalet i skolan var då 34 elever.

Så länge fyra klasser samtidigt undervisades i samma klassrum, gavs inte mycket utrymme för förändringar. Undervisningen blev lidande på att sammanföra så många klasser, men ur uppfostrande synpunkt kunde man notera flera fördelar. Den viktigaste var nog den, att elever från olika åldersstadier lär sig att samarbeta och komma överens och hjälpa varandra på ett alldeles speciellt sätt. Det är säkert svårare i en större skola med stora klasser.

Dessa erfarenheter har vi haft stor nytta av då den åldersintegrerade undervisningen planerades och infördes läsåret 1995-96. Då indelades klasserna i årskurs 1-3 och årskurs 4-6.

Vi har de senaste åren i undervisningen betonat kunskaper om miljön samt olika kulturella aktiviteter.

En skolträdgård anlades 1994 men den har av olika skäl ännu inte funnit den slutliga placeringen. Vi har däremot funnit att vi vill odla bärbuskar, kryddväxter och blommor. Skolan har deltagit i projektet Kustväktarna, där vi har undersökt

stranden i Kapellviken varje år. Kommunen har en aktiv fastighetsskötare, Lars Helsing, som med stort intresse bidrar till skolans sopsortering.

Vi har en mycket aktiv musiklärare i Lars Sundblom, som med stort engagemang har intresserat våra elever för musik. Detta intresse har även visat att ett flertal elever sökt sig vidare till Musikinstitutet.

Vi har haft regelbunden undervisning i dans under 1990-talet, vilket har väckt intresset och gjort att många elever går i Ålands dansskola på fritiden.

Skolan har 1995 beviljats bidrag för "Kultur i skolan" av Svenska Kulturfonden. Då arbetade vi med projektet "Från papper till bok" där vi gjorde vårt eget papper, som eleverna sedan använde då de skrev sin egen bok. Andra projekt som skolans elever har arbetat med är:

- Musikteatern "Folk och rövare i Kamomilla stad" 1985.
- Lumparlands-spelet 1988. Spelet såldes av eleverna och inkomsterna användes till en kryssning med Albanus till Rödhamn.
- Trafikjokern. Eleverna vann 1990 den åländska finalen.
- Att arbeta med lera, t.ex. lergökar, skålar m.m. 1996.
- Skoltidningen SE HIT 1996-98. Eleverna sålde tidningar och finansierade därmed större delen av en lägerskola på Björkö i Kumlinge våren 1998.

För närvarande förbereder sig eleverna och lärarna i åk 4-6 för att delta i "Framtids-skeppet" som skall byggas i Globen i Stockholm 22-24.10.1998. Byggandet av Framtidsskeppet grundar sig på FN:s konvention om Barnets rättigheter och Agenda 21.

1996 överfördes skolans utlåningsbibliotek till kommunbiblioteket. Samtidigt inleddes ett samarbete med kommunens

bibliotekarie Inger Andersson, där eleverna på skoltid lånar böcker i kommunbiblioteket. Eleverna besöker regelbundet biblioteket på lektionstid, då bibliotekarien berättar om olika böcker och författare.

Ett skolbibliotek med facklitteratur finns fortfarande kvar i skolan.

Läsåret 1996-97 inleddes arbetet med Språklekar enligt Bornholmsmodellen i åk 1 för att stärka barnens språkutveckling och läsinlärning.

IT-utveckling

1995 fick skolan överta en dator från kommunkansliet. För 1997 budgeterades och inköptes fyra nya datorer till skolan. Lumparlands skola erhöll även stöd för datautveckling av landskapsstyrelsen, vilket användes till inköp av dataprogram och fortbildning av lärare. Vårterminen 1998 fick vi tillgång till Internet i ett gemensamt nätverk för skolan, biblioteket och kommunkansliet.

Skolan har därmed möjlighet att följa med utvecklingen inom dagens IT-samhälle där det ställs allt större krav på att kunna använda datorn som ett arbetsredskap men även på att kunna kommunicera med omvärlden via Internet och E-post.

Läsåret 1998-99 deltar skolan i ett skärgårdssamarbetsprojekt "Noden i skolan", där vi samarbetar med skolor i Grisslehamn och Houtskär via Skärgårdsnoden. Projektet avslutas med en gemensam lägerskola för alla deltagande skolor i Föglö våren 1999.

Skolområdet

I mars 1963 beslöts att anskaffa ritningar och arbetsbeskrivning för uppförande av lärarbostäder. Två år senare eller närmare

bestämt i juli 1965 var bostäderna klara för inflyttning.

Lärbostäderna.

Efter 1965 har inte några större byggnadsförändringar skett på skolbacken förrän i dag.

Posten och lekskolan har haft sin verksamhet i gamla småskolan innan kommunkansliet fick sin plats i huset 1984. Lekskolan verkade sedan i en av lägenheterna i lärarbostäderna innan hela huset började byggas om till daghem 1994. Daghemmet Videungen startade sin verksamhet 1.1.1995.

Detta har inte medfört någon olägenhet för skolans del förutom att trafiken tätade över skolbarnens dåvarande rastplan. Lyckligtvis har inget olyckstillbud inträffat fastän en del bilister kört oförsiktigt. Redan 1982 föreslogs att vägen till kyrka och kommunkansli skulle gå bakom skolan. I mitten av 1980-talet framförde lärarna önskemål om att parkering av bilar ej skulle ske på skolplanen samt önskemål om hastighetsbegränsning 30 km/h förbi skolan. Detta resulterade inte i några större förändringar i praktiken.

1996 byggdes parkering och ny väg till kyrkan och trafiken över skolplanen upphörde. Samtidigt förbättrades sandplanen. Detta gör att skolbarnen nu kan leka och spela boll ostörda av trafik över lekplanen.

Tillbyggnad av skolan

En glädjande utveckling är att man numera alltmer vill behålla de små skolorna. Man kan på detta sätt bevara den trevnad och ge eleverna den trygghet som är viktig för

barn särskilt i lågstadiet.

I mitten av 1980-talet planerades för en utbyggnad och renovering av skolan. Förslag till ritningar gjordes, men det beslöts att endast en renovering och målning av skolan skulle göras, vilket utfördes 1985.

1995 togs tillbyggnadsplanerna åter upp till diskussion efter att köket ansågs vara omodernt och tungarbetat. I budgeten fanns medel, 50.000 mk, för åtgärder i köket. Eftersom kostnadsberäkningen över vad som borde åtgärdas i köket blev betydligt dyrare önskade skolnämnden under 1995 omdisponera dessa medel för att i stället inköpa nya matsalsmöbler, vilket beviljades.

Skolan ville även ha separat utrymme för träslöjden eftersom åk 1-3 behövde större klassrum och utrymmen även krävdes för språkundervisningen.

En kommitté tillsattes av kommunstyrelsen för att utarbeta förslag till om- och tillbyggnad av skolan. I september 1997 beslöt kommunfullmäktige att anhålla om landskapsbidrag för om- och tillbyggnad av skolan, vilket beviljades.

I april 1998 startade etapp 1 med tillbyggnad av en ny matsal, samt ombyggnad av köket, vilket vi idag kan inviga vid vår jubileumsfest.

Lumparlands skola september 1998
Arkitekt för tillbyggnaden är Visa Konttinen.

Etapp 2 med utbyggnad av gymnastiksal och omklädningsrum, klassrum, slöjdsal och bibliotek inleds vintern 1999 och

planeras stå färdigt vid höstterminens början 1999.

Vision

Vår vision är att alla elever skall längta till skolan varje dag.

Detta vill vi uppnå genom att använda arbetssätt och undervisningsformer som utgår från varje enskild individs mognad och förutsättningar. Vi vill utveckla kunskaper och färdigheter som ger beredskap för ett livslångt lärande. I dagens IT-samhälle är det viktigt att aktivt kunna söka, kritiskt granska och bearbeta fakta ur olika källor.

Vi vill ge eleverna en god allmänbildning med förståelse för människan, samhället och naturen.

Jubileum

Ur den första delen av denna skolhistoriska översikt framgår tydligt och som tidigare nämnts att kyrka och skola stått i ett nära samband med varandra. Nu då skolläningen övertagits av kommunen, blir självfallet skolarbetets framgång beroende av det samarbete som kan uppnås mellan de kommunala myndigheterna och de som arbetar inom skolan. I dagens samhälle är också en god kontakt mellan skola och hem mycket viktig.

Idag kan vi fira av flera olika anledningar: Det är 120 år sedan Lumparland fick en högre folkskola.

Det är 40 år sedan den nuvarande skolbyggnaden togs i bruk.

Vi kan även inviga den nya matsalen och köket som har byggts i år.

Vår förhoppning är att vår fina skola i ännu större utsträckning än tidigare skall bli en samlade punkt för hela Lumparlands befolkning i många olika sammanhang.

Idag när skolan jubilerar vill vi med
tacksamhet minnas alla de som uppoffrat
både tid, medel och krafter för att barnen i
Lumparland har kunnat vinna goda
kunskaper och lärt sig använda dem till sin
egen och samhällets förkovran.